

УДК 378.2
378.21

Галина ВОРОНКА

КОНСТРУЮВАННЯ ДОДИПЛОМНИХ І ПІСЛЯДИПЛОМНИХ АКАДЕМІЧНИХ ПРОГРАМ У ВНЗ КАНАДИ ТА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

У статті викладено матеріали: ступеневе структурування – стимуляційний фактор у розвитку освітніх систем у Канаді та Великобританії (соціально-економічний аспект), мотиваційний фактор у здійсненні неперервної навчальної діяльності у канадських, британських ВНЗ (ступені – бакалаврський, магістерський, докторський: кваліфікаційно-професійний аспект).

В статті изложены материалы: академическое структурирование – стимуляционный фактор в развитии образовательных систем в Канаде и Великобритании (социально-экономический аспект), мотивационный фактор в осуществлении непрерывной учебной деятельности в канадских, британских вузах (ступени – бакалаврская, магистерская, докторская; квалификационно-профессиональный аспект).

In the article has been done the exposition of the materials: academic grading is a Stimulative Factor in the development of Educational Systems in Canada and Great Britain (a Social-Economic Aspect), – a Motivative Factor in exercising of Continual Learning Activity in Canadian. British Universities (grades – Baccalaureate, Master, Doctoral; a Qualification-Professional Aspect).

Мультиступеневе структурування НП, галузево диверсифіковане надання акад. звань (ступенів) – мотиваційні, стимуляційні щодо здійснення неперервної навчальної діяльності, процесів у сфері розвитку кар'єри (СРК). Набуття кваліфікаційних характеристик спеціалістами у канадських, британських ВНЗ – ступеневе і інтерступеневе (адаптивно-прогресувальне).

Ступеневе структурування у реалізації навчального процесу у системах додипломної, післядипломної освіти – предмет у програмах академічних педдосліджень; автори опублікованих матеріалів – публіцистичних, дисертаційних, монографічних: Коваленко О. [1]; Коваленко Ю. [2]; Корсак К.В. [3; 4]; Лавриченко Н. [5]; Лігоцький А.О. [6]; Мороз В. [7]; Павленко А., Шудра В. [8]; Поручник А. [9].

Мета статті – здійснити дослідження щодо ступеневоструктуризаційних процесів у реалізації додипломних/післядипломних мультипрофільних академпрограми у канадських, британських ВНЗ.

Системи вищої освіти у Канаді, Великобританії конструюють триступеневими, структурують із підсистем бакалаврату, магістратури, докторантури. У філософсько-методологічному плані ступеневе структурування у системі освіти – відображення процесів пізнання об'єктивної дійсності суб'єктами, у соціально-економічному плані – можливості щодо одержання сукупностей освітніх послуг у певних обсягах, відповідно до міжнародних, європейських стандартів. Ступеневе структурування у системі освіти (зовнішній рівень – макрорівень) проектує щодо ієрархічного конструювання навчальних програм (внутрішній рівень – мікрорівень).

Система вищої освіти у Канаді – єдність навчально-кваліфікаційних ступенів «андергред'юїт» (дипломного / додипломного / бакалаврату) і «гред'юїт» / «постгред'юїт» (післядипломного, магістратури), здійснення навчально-наукової діяльності у межах системи – поєднання найбільш ефективних у планах практичного здійснення та економічних витрат, режимів «фул-тайм» (стаціонарного) і «парт-тайм» (стаціонарного пролонгованого). В університеті у провінції Манітоба щорічно пропонують 67 сертифікатних, дипломних, ступеневих академічних програм, 50 програм – додипломного рівня, програми післядипломного рівня (здобуття звань магістрів, докторів) пропонують у більшості університетських академічних підрозділів [2, с. 33]. В університеті «МакГілл» додипломні та післядипломні академічні програми реалізують у 300-ох сферах наукових

досліджень [4, с. 19]. У Карлтонському університеті магістерські програми реалізують у 50-ти наукових напрямках, докторські – у 20-ти. У 2001/2002 н. р. у школі післядипломної освіти університету було зареєстровано понад 2.500 слухачів [8, с. 10]. Додипломний освітній рівень – базовий у мультиступеневій освітній системі, післядипломні рівні – кінцево-формульовані, професійно та кваліфікаційно релевантні (у системі ВО у США, сателітарній у відношенні до освітньої системи у Канаді, у 1995р. 1.2 млн. осіб здобули додипломну освіту – 5% громадян країни студентського віку, громадян у віці до 35 років; 400 тис. осіб – післядипломну освіту – 1.7%, понад 44 тис. осіб – ступені докторів наук – 0.2%).

У ВНЗ у Канаді реалізують інтегровані навчальні програми (у 3–4-ох предметно-дисциплінарних напрямках), «кооперативні» або «колаборативні» академічні програми (реалістичне здобуття 3–4-ох суміжних або комбінованих наукових ступенів, у 2–3 колаборативних університетах). Програму «МДУ – магістр ділового управління», яку реалізують в університеті у м.Атабасці, було ініційовано методистами із коледжу менеджменту «Хенлі», філіалу університету ім. І. К. Брунела (Великобританія), у подальшому ревізовано викладачами університету і запропоновано з метою вивчення у дистанційному режимі в міжконтинентальному інформаційному просторі – на території європейських країн, США, Канади (3 млн. користувачів ПК – операторів у Інтернет-мережі) [18, с. 5–6]; у центрі неперервної освіти університету «МакГілл» кваліфікаційні економічно-юридичні програми у галузі патентознавства, авторського права, корпоративних брендів реалізують у кооперації із представниками професійних асоціацій [19, с. 38].

У канадських ВНЗ – впроваджено: специфічні системи оцінювання знань, уніфіковані системи обліку, нарахування кредитно-залікових одиниць. У Торонтському університеті кожний післядипломний курс – елемент магістерської програми, оцінюють щонайменше за рейтингом «Б», в університеті у провінції Альберта курси-елементи програми докторських досліджень оцінюють щонайменше у 7.0 балів відповідно до 9-бальної університетської шкали [13, с. 2; 12, с. 4]. Специфічний обсяг навчального матеріалу викладають у специфічних за термінами реалізації академічних програмах; у Карлтонському університеті магістерські програми реалізують упродовж 6-ти академічних семестрів (режим – стаціонарний), у школах ділового адміністрування, журналістики і комунікації, соціальної роботи – 9-ти семестрів; 6–8 календарних років – максимальний академічний термін (режим – пролонгований стаціонарний) [10, с. 64].

Вивчення програм вищих ієрархічних рівнів, зарахування до наукових груп з метою здобуття академічних ступенів – адаптивні адміністративно-технологічні процеси. В університеті у м. Атабасці наявність посвідчень «про підвищення кваліфікаційних рівнів» у школі післядипломної освіти – підстава для зарахування до магістерських груп з вивчення програм у галузі ділового управління [18, с. 11]. У Карлтонському університеті аплікантам, які не були достатньо кваліфікованими, щоб розпочати вивчення магістерських програм, рекомендують вивчати «кваліфікаційну річну програму» (необхідні умови – акумулювання 7.5 кредитних балів). Зарахування до «кваліфікаційних груп» не означає, що апліканти автоматично набудуть статусу слухачів у інституті магістратури, однак їм буде надано педагогічно-консультативні послуги, базові у перспективних аплікаційних процесах до інституцій магістратури [10, с. 52]. У цьому ж університеті слухачі, які виявляють академічний прогрес, можуть бути зарахованими до груп докторантів-дослідників без здобуття магістерських ступенів [10, с. 69]. Загальні інформаційні дані щодо канадських академічних ступеневих програм у галузі економіки та менеджменту – такі: розгляд економічних моделей, розвиток професійних умінь у виробничих умовах; аналіз «кейсів» – конкретних ситуацій із практики управління бізнес-організаціями, верифікація моделей; застосування принципів: «акція-рефлексія», «перцепція+аплікація»; фокусування щодо розвитку суб'єктів у реалізації навчального процесу більшою мірою, ніж забезпечення їх інформаційними ресурсами; професійні комунікаційні процеси, здійснювані викладачами і студентами у глобалізованому інформаційному просторі з подоланням локальних і темпоральних бар'єрів.

Ступеневе структурування у системі ВО у Великобританії – визначальне щодо структурування у системі післядипломної освіти, неперервної професійної підготовки на рівні постбакалаврату: у реалізації програм – магістерських, докторських досліджень, постдокторських студій.

У результаті реалізації ступеневих програм, впроваджених у британських ВНЗ, видають міжступеневі та ступеневі кваліфікаційні документи: на ступені додипломної освіти (ДДО) – видають сертифікати «про вищу освіту» (Серт. ВО), «дипломи про вищу освіту» (Дип. ВО), надають звання бакалаврів наук (БН), на ступені післядипломної освіти (ПДО) – післядипломні сертифікати (ПД. Серт.), «дипломи №2» (Д II), надають звання магістрів – наук, гуманітарних наук, філософії, наукових досліджень (МН, МГН, МФ, МНД), звання докторів філософії (ДФ). Сертифікатні, дипломні навчальні, магістерські, докторські дослідницькі програми – спільноцентрового, концентричного конструювання: спеціалістів у диференційованих професійних категоріях навчають за однією, спільною програмою-мінімумом, яку екстенсифікують до вищих рівнів у результаті організації екзаменаційних опитувань, наукового консультування студентів у написанні магістерських дисертацій. Реєстрація учасників у вивченні початкових програмових рівнів відбувається одночасно, і щодо вивчення наступних, це – стимулювальні процеси у здійсненні наукового пізнання, професійного розвитку, лімітаційні процеси в управлінні формально-реєстраційними системами:

ПД. Серт. (проміжний кваліфікаційний рівень у галузі менеджменту), Д II (у галузі управлінських наук) (центральноанглійський ун-т у Бірмінгемі) [31, с. 99]; Д II (у сфері управлінських наук, виробничо базових курс) (ун-т «Де Монтфорт») [11, с. 168]; Д II (галузь: «управлінські студії», розгляд питань: ефективні менеджери; управлінське середовище; біхевіористичний менеджмент у бізнес-організаціях; персонал-менеджмент; дизайн у бізнес-організаціях; сенситивний менеджмент (перцептивне управління: управлінські відчуття); інтегративні (цілеспрямовані) менеджери (ун-т у Портсмуті) [34, с. 42]; ПД. Серт./ Д II/ МН («ділове управління») (ун-т ім. Р. Гордона в Абердині) [24, с. 46]; Д II/МГН (спеціалізація: «індустріальні відносини, кадровий менеджмент») (ун-т у Кілі) [15, с. 78]; Д II/МГН (спеціальність: «політологія») (ун-т у Бірмінгемі) [25, с. 122]; Д II/МФ («Релігія, культура, теоретичний критицизм») (ун-т у Стерлінзі) [35, с. 43]; МН («Мануфактурний (виробничий) менеджмент», розгляд питань: соціально-економічний контекст у реалізації виробничих процесів; суспільство і технології; виробничі відносини; виробниче середовище; політико-соціальний розвиток; соціально-підприємницький розвиток; персонал і організації; підприємство, розвиток, інновації) (ун-т у Бредфорд) [30, с. 45]; Д II /МГН («методологічні принципи у процесах наукових досліджень») (центральноанглійський ун-т у Бірмінгемі) [31, с. 115].

Концентричне структурування навчальних програм, на цій основі – екстенсифіковані теоретичні компетенції учасників у реалізації програм, диференційоване викладання модульних курсів – структурних елементів однієї програми, на основі цього – фундаментальне вивчення дисциплін, – характерні особливості у реалізації академічних програм у британських ВНЗ:

МН, «порівняльне літературознавство», спеціальність: «Історія, культура, література (регіон – Ірландія, Шотландія)» (концентричне структурування дослідницької програми): I – історія Шотландії у системі неанглоцентричної британської історичної моделі; II – історія Шотландії, Великобританії у системі Північноєвропейської історичної моделі; III – історія Шотландії, Великобританії, країн у регіоні північної Європи у системі Північноатлантичної регіональної – виробничої, політичної, культурологічної моделі) (ун-т в Абердині) [29, 138]; МН/МГН, «юридичні науки», спеціальність: «Права людини, юридична відповідальність» (перелік питань «А» – соціальний контроль, соціальна відповідальність; гендерність і злочинність; перелік питань «Б» – законодавство і рівність; рівні права (актуальні питання); урегулювання конфліктів; розв'язання конфліктів; Європейський суд з прав людини; права людини: актуальні питання; права людини: теоретичний аспект) (Королівський ун-т у Белфасті) [23, с. 91]; МГН, «психоаналіз» (розгляд питань: психоаналіз і методологічні принципи, психоаналіз і психологія, психоаналіз і література; психоаналіз і філософія; психологія і соціологія, психоаналіз і фемінізм; розгляд кейс-стаді: кейс-семінари 1, кейс-семінари 2; семестр I: психоаналіз традиційний; семестр II: психоаналіз європейський; семестр III: теоретичні основи і технічні методи; семестр IV: актуальні питання, тези) (ун-т у графстві Мідлсекс) [20, с. 238].

Реалізовані суміжні, диференційовані навчальні програми у британських ВНЗ – поєднання інтеграційних та лімітаційних методів з метою: компетенційної консолідації та інформаційної деталізації:

- МГН: «Історія Ірландії»; МН: «Історія Ірландії: міграційні процеси» (Королівський ун-т у Белфасті) [23, с. 141; 87];
- Д II: «Соціологія і соціальна антропологія (етнографія)» (ун-т у Кілі) [15, с.150]; МГН: «Етнічний, національний, расовий статус» (ун-т у Кентербері, графство Кент) [32, с. 133];
- ПД, Серт.: «Навчання сучасних іноземних мов у загальноосвітніх школах» (сектор – загальноосвітній, вік педагогічних суб'єктів – 11-18р.) (ун-т у графстві Мідлсекс) [20, с. 157]; МГН: «Письмовий переклад і лінгвістичні дослідження» (ун-т у Вестмінстері) [36, с. 164]; Д II/МГН: «Білінгвальний письмовий переклад» (ун-т у Вестмінстері) [36, с. 161]; Д II/ МГН: «Технічний і спеціалізований письмовий переклад» (ун-т у Вестмінстері) [36, с. 163]; Д II: «Технічне здійснення конференційного усного перекладу» (двосеместровий інтенсивний курс) (ун-т у Вестмінстері) [36, с. 162]; МГН: «Європейські мови, культура» (ун-т у Бредфорді) [30, с. 111]; МГН: «Європейське порівняльне літературознавство» (розгляд питань: жінки-письменниці, модифіковані сімейні відносини; л-ра у ХХ ст. – I; л-ра у ХХ ст. – II) (ун-т у Кентербері, графство Кент) [32, с. 64];
- МГН: «Шекспір і англійська література: текстове структурування, творчий потенціал, сучасне інтерпретування» (магістерський курс, лекційні компоненти) (ун-т у Брістолі) [14, с.111]; МГН: «Англійська література: продукування, трансмісія, друкування текстів» (унікальний курс; теоретичний, прикладний аспекти: виробництво, розповсюдження друкованих матеріалів) (ун-т у Бірмінгемі) [25, с. 73];
- МН: «Комп'ютерні науки», «Комп'ютерні науки (ускладнений курс)» (ун-т у Бірмінгемі) [25, с. 224];
- Д II/МН: «Охорона здоров'я (екологічний аспект)»; МН: «Охорона здоров'я (соціальний, екологічний аспекти)» (ун-т у Бірмінгемі) [25, с. 237];
- МН: «Психотерапія (психоаналіз)» (Королівський ун-т у Белфасті) [23, с. 155]; МГН: «Психотерапія (науково-дослідний курс)» (ун-т у Кентербері, графство Кент) [32, с. 121];
- ПД, Серт.: «Початкова освіта», «Середня освіта» (ун-т «Де Монтфорт») [11, с.113, с. 114];
- ПД, Серт.: «Житлове будівництво (професійний курс)»; Д II/МГН: «Житлове будівництво (теоретично-прикладний курс)» (центральноанглійський ун-т у Бірмінгемі) [31, 70, 69];
- МН: «МДУ (Магістр ділового управління) – антрепренерство», «МДУ – практичний менеджмент» (ун-т «Оксфорд Брукс»);
- МН: «Економетрія і економіка», «Економіка і фінанси», «Фінанси і економетрія» (ун-т у Йорку) [28, с. 85];
- МН: «Екологічна економіка», «Екологічна економіка, екологічний менеджмент»; МН: «МНДП (Магістр, науково-дослідницька програма) – екологічні процеси, екологічний менеджмент» (ун-т у Йорку) [28, с. 129];
- МГН: «Новітні історія, культура», «Історія, політика – народний рух», «Філософські основи – ХХ ст.», «Політична філософія (ідеї толерантності)», «Компаративна політологія» (ун-т у Йорку) [28, с. 149–150];
- МФ/ДФ: «Прикладна статистика», «Соціально-прикладна статистика» (Ланкастерський ун-т) [16, с. 43].
- Післядипломні академічні програми – диференційовано структуровано (сертифікатні, дипломні, ступеневі), акумуляційні (нагромадження у кількості кредитних балів), інформаційно диверсифіковані (немає аналогічних серед запропонованих у інтрасистемі британських ВНЗ та екстериторіально у еzosистемі ВО у країнах Європейського союзу):
- МГН – «Професійне консультування» (науково-дослідницька програма, прикладний аспект; розгляд питань: значення культурологічних чинників у профконсультуванні; призначення: для студентів-іноземців) (ун-т у Кілі) [15, с. 145];
- Д II/МН: «Безпечне використання інженерних Форд-технологій, системи виробничої гігієни і індустріального менеджменту» (ун-т у Бірмінгемі) [25, с. 237];
- Д II, МН: «Соціально-політичний теоретичний курс» (розгляд питань: технологічне реформування і соціальні зміни (економічний, соціологічний, історичний, управлінський аспекти); гендерні проблеми і технологічні реформи (Единбурзький ун-т) [26, с. 150];

- програма підвищення кваліфікаційних рівнів, Д II; МН – «Етичні взаємовідносини у сфері охорони здоров'я» (надання медпослуг) (ун-т у Бірмінгемі) [25, с. 190];
- МН/МГН – «Тривалий екологічний менеджмент» (спеціалізація: менеджмент гідроресурсів) (ун-т у графстві Мідлсекс) [20, с. 187];
- Д II/МГН (літературознавство) «Стратегічні студії» (спеціалізація: оборонний менеджмент; розгляд питань: сегментування у межах національної економіки і алокативне використання ресурсів у галузі військової оборони; військово-економічне регулювання у країнах – Західної, Центральної Європи, колишнього Радянського блоку) (ун-т в Абердині) [29, с. 131];
- МГН – «Соціальний плюралізм і культурна ідентифікація» (ун-т у Лестері) [17, с. 43];
- Д II/МГН – «Менеджмент у системі культурної спадщини» (регламентовані модульні курси – 4: менеджмент процесів щодо збереження культурної спадщини; маркетинг процесів щодо збереження культурної спадщини; фінансування, інвестування у процесах збереження, використання культурної спадщини; інтерпретація процесів у системі культурної спадщини) (ун-т у Бірмінгемі) [25, с. 55];
- МГН – «Практичний менеджмент» (аспекти у реалізації програми – 1. «Практичний менеджмент»: рефлексивна діяльність; 2. «Менеджмент в організаційному середовищі»: аналітична діяльність; 3. «Менеджмент у формуванні контексту»: глобалізаційні аспекти; 4. «Менеджмент процесів щодо працівників-індивідуалів»: колаборативні методи; 5. «Менеджмент у технологічно-трансформаційних процесах»: каталітична діяльність) (Ланкастерський ун-т) [16, с. 105];
- МН – «Соціально-економічні процеси, статус державних адмінорганізацій» (ун-т у Бредфорді) [30, с. 101];
- МН – «Сфера хабітату і система менеджменту (консервація природних ресурсів)» (ун-т у графстві Стаффордшир) [22, с. 162];
- МН – «Грошові, банківські, фінансові ресурси» (ун-т у Бірмінгемі) [25, с. 118];
- МГН – «Європейські інтеграційні процеси» (елективні курси – елементи програми: Європа і світ; Європейська ідентичність; Європейський союз – соціальні виміри; Регіони у Європі – Центральна Європа у ХХІ ст.; Європейська інтелектуальна історія; Сучасні європейські мови) (ун-т у Бредфорді) [30, с. 97];
- МГН – «Теоретичні основи: модернізм» (оптативні модульні курси – елементи програми: Демократичні принципи: сучасні поетичні твори; Феміністична естетика; Сучасна постколоніальна література) (ун-т у Кентербері, графство Кент) [32, с. 61];
- МФ – «Сучасна європейська історія» (ун-т у Бірмінгемі) [25, с. 60];
- ПД. Серт. /Д II/ МН – «Європейські екологічні: політика, законодавство, менеджмент» (інтеграційні наукові основи – юридичні, політологічні, управлінські; проблеми у реалізаційному фокусі програми – «екологізаційні» процеси щодо громадян) (ун-т ім. Р. Гордона в Абердині) [24, 63];
- Д II/МГН – «Миротворчі студії» (ун-т у Бредфорді) [30, с. 115];
- МГН – «Суспільство і простір» (ун-т у Брістолі).

Крім загальних ступенево-структурних тенденцій у побудові академічних програм, виявлено специфічно університетські структурні тенденції. Наприклад, академпрограму у галузі ділового управління (ДУ) в університеті у графстві Стаффордшир пропонують ступеневою (імплементация загальноакадемічних тенденцій), але реалізують у формі двох незалежно диференційованих курсів – «Серт. ДУ», «Д II ДУ», в університеті «Де Монтфорт» пропонують програму у сфері ділового управління у формі найвищого професійного ступеневого структурування, докторського, у трьох варіантах – «ДДУ, Д. фін., Д. адмін» [11, с. 183].

Професійно-освітні магістерські кваліфікаційні характеристики – диверсифіковано. Надання у британських університетах звань магістрів у галузях гуманітарних, природничих наук, філософії – МГН, МПН (або МН), МФ – відображення специфічно-спеціалізаційних процесів у реалізації програм наукових досліджень, констатовані дані, показники, результати у реалізованих науково-дослідних процесах, ідентифіковані сфери, у яких було реалізовано процеси наукових досліджень. Слід зауважити, що ідентичні програми у британських університетах або в одному і тому ж університеті можуть бути реалізовані слухачами в інституціях магістратури спеціалізовано, із

обранням одного із спеціалізаційних магістерських звань: «Законодавство у бізнес-сфері» (Д ІІ, магістр законодавства, ун-т «Де Монтфорт») [11, с. 158], «Законодавство у бізнес-сфері» (МГН, ун-т у Портсмуті) [34, с. 35], «Екологічна антропологія», (Д ІІ, МГН, МН, ун-т у Кентербері, графство Кент) [32, с. 133], «Законодавство у сфері будівництва та арбітраж» (ПД, Серт., Д ІІ, МН, магістр законодавства, ун-т ім. Р. Гордона в Абердині) [24, 60], «Міжнародне законодавство» (МГН, магістр законодавства), «Страховання капітальних ресурсів» (МГН, магістр законодавства, ун-т у Вестмінстері). Кваліфікаційне спрямування у реалізації програм детерміновано факторами: наявністю критичної маси гуманітаризованих/технологічних навчальних курсів, інкорпоруванням до академзмісту більшою чи меншою мірою гуманітаризованих/технологічних інформаційних даних (комбінування дисциплін «ядрових» – регламентованих, фундаментальних, теоретично-базових, професійно-спеціалізаційних; елективних – рекомендованих, комплементарних, практично-прикладних, професійно-кваліфікаційних).

«Магістр філософії» (МФ), «Доктор філософії» (ДФ) – звання, які здобувають у режимі здійснення індивідуально-дослідницької діяльності, на підставі захисту науково-дисертаційних робіт, формально-лекційні компоненти у структуруванні цих програм, як правило, нехарактерні. Програми «МФ», «ДФ» – для тих, хто прагне здійснювати програми наукових досліджень, займатись науковою роботою і в майбутньому, працюючи переважно в університетському середовищі або промислово-виробничому.

Обсяг дисертаційних досліджень на здобуття звань «магістрів філософії» регламентовано – 50.000 – 75.000 слів, «докторів філософії» – 70.000 – 100.000. Захист дисертаційних досліджень відбувається відповідно до університетських статутів. Терміни у написанні магістерських дисертацій – дворічні у режимі здійснення стаціонарного НП, трирічні у специфічному режимі пролонгованого відвідування занять (ПС – «пролонгований стаціонар», вечірній стаціонарний НП), докторських дисертацій – трирічні у режимі класичному стаціонарному, п'ятирічні у режимі пролонгованого відвідування.

В умовах автономного функціонування університетів, звання МГН, МН у Гринвічі теж здобувають у режимі здійснення індивідуальної дослідницької діяльності, у Гринвічі надають ступені «Вищий докторат», звання ДФ у результаті розгляду переліку опублікованих матеріалів [27, с. 16]. У Йорку звання магістрів у галузі політологічних наук здобувають винятково у результаті захисту дисертацій, слухачі-реалізатори програми «МГН» повинні здійснити трансферт до програми «МФ», далі – «ДФ», якщо планують продовжувати здійснення курсів наукових досліджень. Формат курсу «однорічний НП» (реалізація програми «МГН») трансформують у формат курсу-вивчення програми «МФ» [28, с. 215].

Внаслідок ступеневого структурування навчальних програм (рівні – бакалаврату і магістратури), одновекторності у побудові сертифікатних, дипломних, магістерських програм у системі післядипломної освіти магістерським інституціям надано статусу популярних інститутів масового НП (із 20 тис. студентів в Единбурзькому університеті понад 4 тис. – слухачі магістерських курсів [26, с. 2]; більше, ніж 50% студентів у Лестерському університеті, загальна кількість яких – 14.870, навчаються в інституті магістратури) [17, с. 1], у школах післядипломної освіти здійснюють підготовку висококваліфікованих спеціалістів, організовують неперервне надання освітніх послуг упродовж періодів у активній виробничій діяльності суб'єктів у реалізації НП.

Адаптування західноєвропейської тріступеневої моделі вищої освіти (інституції – бакалаврату, магістратури, докторантури) до традиційної двоступеневої в Україні (1 – чотири-, п'яти-, шестирічні навчальні курси, здобуття звань бакалаврів, спеціалістів, магістрів у ВНЗ; 2 – здобуття звань кандидатів, докторів наук в інституціях аспірантури, докторантури) – результати у процесах реформування національної системи освіти; необхідне здійснення реформ у напрямках: симпліфікації, раціоналізації складних освітніх моделей в Україні, ліквідації механічного накладання тріступневих і двоступневих мультиелементних освітніх структур.

ЛІТЕРАТУРА

1. Коваленко О. Аграрний університет: на часі – нові магістерські програми // Освіта України. – 1998. – 18 лютого.
2. Коваленко Ю. Україна на шляху до світових стандартів в освіті // Вісник ТАНГ. – 1998. – В. 3. – С. 140–143.

3. Корсак К. В. XXI век – с новой парадигмой национального образования // Персонал. – 2000. – № 1. – С. 66–72.
4. Корсак К. В. Світова вища освіта. Порівняння і визнання закордонних кваліфікацій і дипломів // За заг. ред. проф. Г. В. Щокіна: Монографія. – К.: МАУП-МКА, 1997. – 208 с.
5. Лавриченко Н. Реформування освіти в європейських країнах за умов їх інтеграції // Шлях освіти. – 1997. – №2. – С. 20–24.
6. Лігоцький А. О. Система різнорівневої підготовки фахівців в Україні (теоретико-методологічний аспект): Дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. – К., 1998. – 484 с.
7. Мороз В. Ступенева система і стандарти вищої освіти // Освіта. – 1996. – 14 лютого.
8. Павленко А., Шудра В. Диплом магістра світового рівня // Віче. – 1996. – № 7. – С. 141–144.
9. Поручник А. Магістерська освіта – вищий рівень фахової підготовки // Закон і бізнес. – 1999. – 10 лип.
10. Carleton University Graduate Calendar 2002/2003. Carleton University, 2003. 102p.
11. De Montfort University Postgraduate & Professional Programmes 1999/2000. De Montfort University Marketing Division, 1999. 272 p.
12. Economics at the University of Alberta (Graduate Programs). University of Alberta, 2002. 26 p.
13. Graduate Brochure (Economics) University of Toronto 2002. Dpt. Of Economics, University of Toronto, 2001. 35 p.
14. Introduction to Bristol Postgraduate Study Prospectus 2000. The University of Bristol Information Office. 1999. XXIY p.
15. Keele University Postgraduate Prospectus 2000-2001. Keele University, 1999. 172 p.
16. Lancaster University Postgraduate Prospectus, Entry 2000/2001. Lancaster University, 1999. 204 p.
17. Leicester University Postgraduate Prospectus for 2000/2001 Entry. University of Leicester Higher Degrees Office, 1999. 204 p.
18. MBA and Graduate Diploma in Management. Athabasca University, Centre for Innovative Management, 1994. 14 p.
19. McGill University Guide 2003/2004. Admissions, Recruitment and Registrar's Office, 2003. 40p.
20. Middlesex University Postgraduate Programmes 2000-2001. Middlesex University Marketing Services, 1999. 274 p.
21. Oxford Brookes University Postgraduate Prospectus 2000. Postgraduate, Post-experience and Professional Opportunities. Recruitment and Marketing Services, 1999. 196 p.
22. Staffordshire Postgraduate Prospectus 2000. Staffordshire University Student Recruitment Office and Design and Print Unit, 1999. 176 p.
23. The Queen's University of Belfast Postgraduate Prospectus, Entry 2000. The Queen's University Communications Office, 1999. 184 p.
24. The Robert Gordon University Postgraduate Prospectus 2001–2002. The University Customer Services Department, 2000. 112 p.
25. The University of Birmingham Postgraduate Prospectus 2000. The University of Birmingham, External Relations and Development Office, 1999. 280 p.
26. The University of Edinburgh Postgraduate Prospectus 2000. Communications and Public Affairs, 1999. 168 p.
27. The University of Greenwich Post Graduate Prospectus. The University of Greenwich, 1999. 142 p.
28. The University of York Graduate Prospectus 2000 Entry. The University of York, 1999. 248 p.
29. University of Aberdeen Postgraduate Prospectus 2000. University of Aberdeen Student Recruitment Services, 1999. 166 p.
30. University of Bradford Postgraduate Prospectus 2000–2001. Stott Brothers Ltd., Halifax, 1999. 156 p.
31. University of Central England in Birmingham Postgraduate and Post-Experience Prospectus 2000. Belmont Press, Northampton, 1999. 176 p.
32. University of Kent at Canterbury Postgraduate Prospectus 2000. University of Kent, 1999. 192 p.
33. University of Manitoba Admissions Handbook 2004. Enrolment Services, 2003. 63 p.
34. University of Portsmouth Postgraduate Prospectus 2000/2001. University of Portsmouth Marketing Department, 1999. 144 p.
35. University of Stirling Postgraduate Prospectus Entry 2000. University of Stirling, 1999. 120 p.
36. University of Westminster Postgraduate and Professional Prospectus Full-Time and Part-Time for Entry 2000. University of Westminster Marketing and Development Office, 1999. 180 p.